

SINGER

KAP 11 & 12

CIVIL OLYDNAD

FLER EXEMPEL

- Oskar Schindler insats för judarna i Nazi-Tyskland
- Djurens Befrielsefronts inbrott på Dr. Thomas Gennarellis laboratorium
- Operation Rescue:s kampanjer mot abort
- Det Tasmanska Naturförbundets blockad inför dammbygget

LAG OCH MORAL

- Har vi en moralisk skyldighet att lyda lagen om vi anser att den sanktionerar uppenbart felaktiga ting?
- Individens samvete kontra samhällets normer?
- Hur kan vi avgöra vad som är rätt? Hur ska vi förstå “samvete”?
- Beslut om huruvida vi bör följa lag och ordning är i sig ett etiskt beslut (att lagen säger att lagen bör följas är i sig otillräckligt)

FORTSÄTTNING

- Men, trots det, finns det saker som talar för laglydnad i sig:
 1. Laglydnad bidrar till etableringen och respekten för acceptabla beslutsprocedurer och ordning (att bryta mot lagen riskerar detta)
 2. Att bryta mot lagen innebär också en stor kostnad för samhället (polis, rättsväsende, etc.)
- Men varken universiellt giltiga är konklusiva
- Alltså civil olydnad måste bedömas från fall till fall

DEMOKRATI/ DIKTATUR

- En skillnad mellan civil olydnad i en demokrati och diktatur
- Lagliga kanaler löser inte det moraliska dilemma?
Långsamma och osäkra
- Men: brott mot majoritetsprincipen?
- Två argument mot detta försvar:
 - Faktuellt: hur kan ett majoritetsstöd slås fast?
 - Filosofiskt: bör vi alltid acceptera majoritetsbeslut?
- Men demokratin är trots allt den starkaste möjliga grunden för en fredlig metod att lösa konflikter

ALLTSÅ

1. Det finns skäl för att vi i normala fall bör acceptera utslaget av en etablerad och fredlig metod för att lösa konflikter
2. Dessa skäl är särskilt starka när beslutsprocessen är demokratisk och utslaget representerar uppfattningen hos en genuin majoritet, men
3. det finns trots detta situationer där det kan vara berättigat att använda illegala medel
 - När...
 - A. beslutet/lagen inte är ett genuint uttryck för majoritetens uppfattning**
 - B. eller när det är ett genuint uttryck för majoritetens uppfattning *men allvarligt fel*

ALLTSÅ

1. Det finns skäl för att vi i normala fall bör acceptera utslaget av en etablerad och fredlig metod för att lösa konflikter
2. Dessa skäl är särskilt starka när beslutsprocessen är demokratisk och utslaget representerar uppfattningen hos en genuin majoritet, men
3. det finns trots detta situationer där det kan vara berättigat att använda illegala medel
 - När...
 - A. beslutet/lagen inte är ett genuint uttryck för majoritetens uppfattning
 - B. när det är ett genuint uttryck för majoritetens uppfattning *men allvarligt fel***

HÄNSYNSTAGANDEN

- Avgöra besluten individuellt
- I ena vågskålen: det dåliga vi kan förhindra
- I andra vågskåle:
 - avtagande respekt för lag och ordning
 - icke avsedda konsekvenser, t.ex. antipatier mot ursprungliga motivet
 - Hot mot demokratis grund (“unga plantor behöver mer omvårdnad”)

VÅLD

- Kan det någonsin vara rätt att tvinga en andra till ett beslut genom våld?
- Pacifister: Nej
- Igen distinktionen handling vs. underlåtelse
- Våldsamma revolutioner? (incitament, säkra/osäkra konsekvenser)

VARFÖR BÖR VI HANDLA MORALISKT?

- Är frågan tillräckligt klar?
 - Ligger det i vårt egen-intresse att handla moraliskt?
 - Är det rationellt att handla moraliskt?
- Är frågan överhuvudtaget meningsfull?
 - Etik = de faktiskt överordnade principerna
 - Cirkularitet?
- Singers tolkning: varför bör jag gå från en personlig till en universaliserbar grund för handling?

FÖR DET ÄR RATIONELLT?

- Kants svar: förnuftet kräver av oss att vi handlar utifrån universaliserbara omdömen och att vi i samma utsträckning handlar moraliskt
- Universiellt giltig --> universaliserbar?
- “Det skulle kunna vara rationellt av var och en att omfatta en ren egoism”
- Rationella omdömen är universiella i en svagare mening än etiska omdömen

FÖR VI (EGENTLIGEN) VILL DET?

- Hume: begär/viljeattityder som grund till vårt handlande
- Vill vi alltid det moraliska?
- Nagel: väg in långsiktiga intressen (egna och andras)
- Singer: det sunda förnuftet dikterar en skillnad mellan “jag” och “andra”

FORTSÄTTNING

- Räcker det med att beakta (egna) långsiktiga intresse?
- Eller är det rent av att förneka moralen? (innehåll vs. motiv)
- Vilken är moralens funktion?
- Samvetsgrannhet som samhällsnyttigt
- Men på en kritisk nivå: öppenhet för fler skäl

DET MORALISKA OCH LYCKLIGA LIVET

- Naturlig sympati
- Naturligt samvete (skuldkänslor)
- Lyckliga psykopater?
- Hur ska vi förstå lycka?
- Har livet en mening?
- Det moraliska livet är lite lyckligare

